

зид и црква. Куле према копну су попуцале и напола су се срушиле. Војник који је био на стражи у кули за вријеме земљотреса пао је на земљу, али је остао жив. У спаваћој соби ректора града срушила се греда и дио зида, тако да кућа није била више употребљива за становање. Такође је оштећена и кућа у којој је био смјештен капетан са војском. По ријечима провидура Молина, „онај град је сада остао, не само изложен непријатељским нападима и подложен нападима опаких сусједних људи, него му пријети опасност од куге која влада у сусједној турској земљи“.¹² Ово је посљедњи податак о земљотресима у Боки Которској у првој половини XVII вијека.

Г. СТАНОЈЕВИЋ

ЈЕДНО ОРИГИНАЛНО ПИСМО ВЛАДИКЕ ВАСИЛИЈА НА ЛАТИНСКОМ ЈЕЗИКУ

У честом кореспондирању са представницима млетачких власти у Боки, или са генералним млетачким провидуром за Далмацију, па и са млетачким сенатом, владика Василије — као што су то радиле и друге црногорске владике прије и после њега — увијек је употребљавао српски језик; зато су писма црногорских владика млетачке власти давале на превод својим драгоманима, који су их преводили увијек на италијански језик. Међутим, једно писмо владике Василија од октобра (без назнаке дана) 1755, адресирано ванредном провидуру за Млетачку Албанију Јустинијану Boldù, налазимо написано на латинском језику. То је оригинално писмо, што се констатује и из својеручног потписа владике Василија, а сем тога, на њему, наравно, нема иначе обавезне назнаке „превод“, као што је случај са свим његовим, као и других цетињских владика, преведеним писмима на италијански језик.

Горњим писмом, после уобичајених куртоаских формула, уз наглашавање обостраног пријатељства и искрености, владика Василије моли ванредног провидура да нареди Паштровићима да му поврате 250 златника које им је био исплатио за земљу коју је од њих купио, а чијег се власништва морао одрећи по његовом захтјеву, или пак да му млетачке власти намире ову суму.

Ово писмо на латинском језику које, колико нам је познато, представља усамљен случај у кореспонденцији цетињских владика, сматрамо вриједним донијети у цјелости:

»*Illustrissime Domine Providor (!) Extraordinari (!) Justinian (!) de Bold (!), Domine mihi colendissime,*

Memor sum semper amicitiae vestrae erga me primum exhibitae ac moderna benevolentiae. hisce brevissimis codicillis cum

¹² A. S. V., Dalm. Rett., ф. 40, Котор, 20. децембра 1635.

gratiarum actione, secundum debitum meum, appareo; unde nam cognovi sinceritatem vestram ac benevolam amicitiam, semper amicum meum ad invicem favore amplector strictissimo, ac reciproca amicitia adjunctus, ac in quantum vires meae ferre possint reservare obligor.

Me commendo ad interim ac peto, ut Pastroviensibus transmitteres mandatum pro 250 aureorum nummorum, quos dedi petentibus, pro illorum territorio, at pro vestra voluntate ac lubitu (!) ego quoque illud amisi, aut dignetur vestra Dominatio pro hoc debito satisfacere mihi.

Caeterum, amicitiae vestrae me commendans, permaneo atque sum, Vestrae Illustrissimae Dominationi (!) ad servitia, perpetuus. Humilis Metropolita Nigromontanus, Skenderiae etc. Octobris 1755.

Vasilius Petrovich¹

СЛАВКО МИЈУШКОВИЋ

УЛОГА МИТРОПОЛИТА САВЕ ПЕТРОВИЋА У РЈЕШЕЊУ СПОРА ПАШТРОВИЋА О ИМЕНОВАЊУ СТАРЈЕШИНА МАНАСТИРА ПРАСКВИЦЕ И ГРАДИШТА ГОДИНЕ 1777. и 1778.

У разасутим списима (Херцеговског архива) налази се неколико веома оштећених списа, који се односе на спор међу Паштровићима о постављењу старјешина (који се час назива игуман, а час архимандрит, а италијански »desamo«) главног паштровског манастира Прасквице и манастира Градишта.

Спор је избио г. 1777. након смрти дотадашњег старјешине манастира Прасквице, када је неколицини чланова Збора паштровског (банкаде) и њихових племеника и присталица пошло за руком да наговоре надлежног архијереја, митрополита Саву Петровића, да на упражњено мјесто старјешине манастира Прасквице постави калуђера Саву Љубишу, којег је произвео и за архимандрита. Међутим, већи дио Збора и народа побунио се због овог постављења и доказао владици да је био обманут и да је био пренаглио када је на тако угледни положај без потребног провјеравања поставио недостојно лице. Владика је, како се види из његова писма, који се ниже доносимо, увидио да је био нетачно информисан и признао је да је погријешно, те је поништио своју одлуку о именовању Љубише старјешином манастира. Због тога је међу неким члановима Збора и братственицима Љубишиним и њиховим присталицама завладало велико незадовољство, које је довело до великих трзавица. Наилазећи на велике тешкоће у тражењу рјешења кога од паштровских калуђера да постави за старјешину манастира Прасквице, вла-

¹ Државни архив у Котору — Управно-политички списи, фасц. I.XXXV, ф. 622.